

ธนาคารแห่งประเทศไทย

สายสารสนเทศ และประชาสัมพันธ์ โทร. 283-5016-7 โทรสาร 280-1591

ฉบับที่ 150/2543

เรื่อง การพัฒนาระบบบาทเน็ต/2

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) รายงานความคืบหน้าการพัฒนาระบบการโอนเงิน โดยมุ่งให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

นางสาวฉวี สุวรรณชีพ ผู้อำนวยการอาวุโส สายระบบการชำระเงิน ธปท.เปิดเผยว่า ธปท.ได้พัฒนาระบบบาทเน็ตขึ้น เพื่อเป็นโครงสร้างพื้นฐานของการโอนเงินระหว่างสถาบันการเงินซึ่งเดิมเคยใช้แต่เพียงเช็คนั้น ระบบบาทเน็ตได้เริ่มให้บริการโอนเงินที่มีลักษณะเป็น Real Time Gross Settlement (RTGS) ตั้งแต่วันที่ 24 พ.ค. 2538 โดยผู้ใช้บริการบาทเน็ตต้องมีบัญชีเงินฝากที่ ธปท. กล่าวคือ ผู้ใช้บริการสามารถส่งคำสั่งโอนเงินผ่าน BAHTNET workstation subsystem ที่ติดตั้งอยู่ ณ สำนักงานของผู้ใช้บริการเพื่อโอนเงินจากบัญชีของตนเองไปเข้าบัญชีสถาบันผู้รับในทันที และเมื่อการโอนเงินเสร็จสิ้นแล้ว ถือว่าไม่สามารถเพิกถอนได้ (Irrevocable Transfer Order) จึงทำให้การโอนเงินผ่านระบบบาทเน็ตไม่มีความเสี่ยงที่เป็น systemic risk ทั้งนี้เป็นไปตามมาตรฐานสากลของโลกการเงินที่มุ่งเน้นพัฒนาระบบการโอนเงินระหว่างสถาบันการเงินที่มีความเสี่ยงต่ำ

ธปท. มุ่งเน้นที่จะปรับปรุงประสิทธิภาพของระบบบาทเน็ตให้มีความเป็นสากล มากขึ้น โดยพัฒนาเพื่อเป็นฐานรองรับนโยบายการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ของภาคทางการ และเป็นโครงสร้างพื้นฐานในการพัฒนาตลาดเงินและตลาดทุนให้มีประสิทธิภาพเป็นแหล่งระดมเงินทุนต่อไปในอนาคต จึงจะปรับระบบบาทเน็ตใหม่เป็นบาทเน็ต/2 ซึ่งเพิ่มบริการการโอนและการชำระราคาหลักทรัพย์รัฐบาลในลักษณะ Delivery Versus Payment (DVP) และสามารถเชื่อมโยงกับระบบคอมพิวเตอร์ของสมาชิกได้โดยตรง ทำให้โอนเงินในลักษณะ Straight Through Processing (STP) ได้ โดยใช้ SWIFT เป็น message carrier การพัฒนาระบบบาทเน็ต/2 นี้ ธปท. ต้องใช้งบประมาณทั้งสิ้นราว 500 ล้านบาท และคาดว่าจะสามารถใช้งานได้ตั้งแต่ปลายปี 2544 เป็นต้นไป

ธปท. ได้ให้ความสำคัญกับการปรับปรุงระบบบาทเน็ตอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ระบบ บาทเน็ต/2 ดำเนินการได้โดยมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. การกำหนดให้ระบบบาทเนตมีการจัดลำดับคำสั่งการ โอนเงิน (Queuing Mechanism) และ Gridlock Resolution ซึ่งเป็นกลไกที่ช่วยจัดการกับคำสั่งการ โอนเงิน ในกรณีที่ผู้ส่งคำสั่งมีเงินในบัญชีไม่เพียงพอใน ขณะนั้น โดยให้คำสั่งนั้นค้างอยู่ในคิวและเมื่อมีเงินในบัญชีเพียงพอ ระบบจะดำเนินการให้ สำหรับกลุ่มคำสั่งที่ ค้างอยู่ในคิวหลายสถาบัน ระบบจะคำนวณฐานะสุทธิของแต่ละสถาบัน หากยอดเงินคงเหลือของแต่ละสถาบัน เป็นบวก ระบบจะดำเนินการ โอนเงินดังกล่าวทั้งหมดในเวลาเดียวกัน ทำให้ระบบใช้สภาพคล่องสำหรับการ โอนเงินน้อยลง โดยได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม 2540 เป็นต้นมา

2. ปรับปรุงการให้วงเงินสภาพคล่องระหว่างวันเพื่อการ โอนเงิน (Intraday Liquidity Facility – ILF) ใน ระบบบาทเนต โดยไม่คิดค่าธรรมเนียม และไม่ได้กำหนดวงเงิน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับจำนวนขีดจำกัดที่สถาบันการเงิน นั้นวางเป็นหลักประกันตามความจำเป็นและเหมาะสมสำหรับการ โอนเงิน ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 3 มีนาคม 2543

3. การนำรายการการชำระหนี้ระหว่างธนาคารที่เกิดจากธุรกรรม 4 ประเภท คือ การกู้ยืมเงินระหว่าง ธนาคาร การซื้อขายเงินตราต่างประเทศ การ โอนเงินเพื่อบัญชีเงินฝากของผู้มีถิ่นฐานในต่างประเทศ และ การซื้อ ขายพันธบัตรรัฐบาล โอนชำระหนี้ผ่านระบบบาทเนตแทนการใช้เช็ค ทั้งนี้ รายการการชำระหนี้ธุรกรรมทั้ง 4 ประเภทที่กล่าวนี้มีมูลค่าเฉลี่ยประมาณวันละ 300,000 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วน กว่าร้อยละ 80 ของการชำระหนี้ด้วยเช็ค โดยได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่วันที่ 10 มีนาคม 2543 เป็นต้นมา การ ดำเนินการดังกล่าวจัดได้ว่าเป็นก้าวที่สำคัญที่ช่วยลดความเสี่ยงในการชำระหนี้ของประเทศลงได้

4. เพื่อเป็นการลดความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินระยะสั้น และลดภาระต้นทุนการ ดำเนินการของธนาคารสมาชิกในระบบบาทเนต และช่วยให้การ โอนเงินเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ธปท. พิจารณาอนุญาตให้ธนาคารสมาชิกใช้ยอดได้ดูแลการหักบัญชีเช็คชำระหนี้ ILF และธุรกรรมในระบบบาทเนตได้ โดยธนาคารสมาชิกต้องมีวงเงิน ILF จัดสรรไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ของมูลค่าการ โอนเงินในระบบบาทเนตในปีก่อน ที่ผ่านมาและจะใช้พันธบัตรที่ธนาคารสมาชิกฝากไว้เพื่อเงิน ILF เป็นหลักประกันการให้ยอดการได้ดูแล ที่กล่าว ทั้งนี้ ที่ผ่านมา ธปท. จะกั้นเงินที่ธนาคารสมาชิกได้ดูแลการหักบัญชีไว้จนกว่าจะผ่านการหักบัญชีในรอบเช็คคืน ในวันรุ่งขึ้น คาดว่าจะเริ่มให้ธนาคารสมาชิกใช้ยอดได้ดูแลการหักบัญชีเช็คได้ในต้นปี 2544

5. เพื่อให้การ โอนเงินในระบบบาทเนตสามารถดำเนินการได้อย่างราบรื่น ไม่กระจุกตัว ในช่วงเย็นซึ่ง จะก่อให้เกิดปัญหาในการบริหารสภาพคล่องแก่ธนาคารสมาชิก แต่ให้มีการกระจายตัวเพื่อให้มีการใช้สภาพ คล่องอย่างเหมาะสม ธปท. จะกำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้ใช้บริการบาทเนตต้องส่งรายการ การ โอนเงินที่สำเร็จเป็นมูลค่าไม่ต่ำกว่าร้อยละ 30 ของมูลค่าการ โอนเงินในระบบบาทเนตเฉลี่ย ในเวลา 12.00 น. และไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ในเวลา 14.00 น. คาดว่าจะเริ่มใช้บังคับในต้นปี 2544 ที่จะถึงนี้

ในวันที่ 27 ธันวาคม 2543 นี้ นับเป็นอีกก้าวหนึ่งของการพัฒนาระบบบาทเนตอย่างไม่หยุดยั้งของ ธปท. โดยเป็นวันที่ ธปท. ได้ลงนามในสัญญาว่าจ้าง บริษัท ไอบีเอ็ม (ประเทศไทย) จำกัด ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบาทเนต/2 เพื่อให้สามารถรองรับการโอนและชำระราคาหลักทรัพย์รัฐบาลแบบ DVP อย่างเต็มรูปแบบ

ธนาคารแห่งประเทศไทย

29 ธันวาคม 2543